

[Socialministeren]

Socialt udsatte grupper er et af Socialministeriets højt prioriterede forskningstemaer. I 1990 kom rapporten »Prostitution i Danmark«, der var en del af det videnskæssige grundlag bag oprettelsen af centeret for information og rådgivning om prostitutionsforebyggelse. I 1991 kom rapporten »Gadebørn i Storkøbenhavn«. I 1992 har vi fået to nye undersøgelser fra SFI, der omhandler de allerdårligst stillede, nemlig rapporten »De socialt udstødte« og rapporten »Udstødte og sårbare«, der er del af den samlede evaluering af SUM-programmet.

Lad mig sige to ting om SUM og de udsatte grupper: Der var i alt 1.786 projekter, der fik støtte fra SUM-midlerne. Heraf var det omkring 80 projekter eller ca. 5 pct., der rettede sig mod de grupper, vi taler om her i dag. Udsatte grupper var ikke specielt i fokus ved SUM-programmet. Det var på forhånd politisk bestemt, at programmet skulle sigte bredt, men man kan alligevel godt stå tilbage med det indtryk, at de svageste blev sorteret, at de blev sorteret fra i projekterne.

Det er der flere forklaringer på; forskerne peger bl.a. på, at projektfolk går uden om de tungeste og mest besværlige grupper, at udsatte grupper gerne vil have lov at være i fred for andres normalitet, og at mere ressourcestærke grupper i lokalsamfundet snupper projektmidlerne og opmærksomheden for næsen af de svage grupper. Det er vigtige erfaringer, der peger på nødvendigheden af at satse direkte og målrettet på de udsatte grupper og tilpasse indsatsen til udsatte gruppers kvalitativt særlige behov.

Andre vigtige erfaringer er meldinger fra det praktiske liv om væksten i de såkaldte multi-problemgrupper – mennesker, der har et sammenfald af flere forskellige tunge problemer – som tit sætter sig mellem to stole. Det er en stor udfordring, der stiller krav om en koordineret indsats og et samarbejde på tværs af de offentlige og private systemer.

Der er nogle områder, som vi skal have belyst mere grundigt for at komme videre med vores indsats. Det gælder bl.a. spørgsmålet om, hvilke botilbud de udsatte grupper – og især udsatte grupper i de store byer – har brug for. Det er de allerdårligste, det er sværest at finde bolig til. Forsorgerhjemmene kan gang på gang fortælle om meget belastede beboere, der

ikke hører hjemme på en § 105-institution. Vi må have mere viden om, hvorledes det offentlige og det frivillige sociale arbejde bedst kan samarbejde, og ikke mindst om, hvad det frivillige arbejde kan og vil påtage sig i samarbejdet. Det er jo ikke sådan, at det offentlige kan klare frisag ved at dele nogle penge ud og så i øvrigt overlade opgaverne og ansvaret til de frivillige.

Endelig er der behov for undersøgelser, der følger udsatte grupper over en tidsperiode, for at få mere at vide om de udsatte gruppers egne normer, værdier og mål for, hvad der er god hjælp. Det er vigtigt, at hjælpen så vidt muligt ydes på modtagerens egne præmisser.

Puljer og forsøgsprojekter er noget forholdsvis nyt i dansk socialpolitik, men jeg tror, det er kommet til for at blive. Puljerne giver mulighed for at yde en hurtig indsats, når der dukker nye problemer op som f.eks. gadebørnsproblematikken. De projekter, der sættes i gang for puljemidler, gør det endvidere muligt at indhøste viden, gode og dårlige erfaringer, inden der eventuelt iværksættes generelle, landsdækkende foranstaltninger.

I dag har vi på det sociale område PUF, Socialministeriets midler til udvikling af frivilligt socialt arbejde, på 50 mio. kr., og derudover har vi aktivpuljen, der primært retter sig mod unge bistandsklienter og langtidsledige, på 25 mio. kr. I øjeblikket arbejder Socialministeriet sammen med de frivillige sociale hjælpeorganisationer på en mere målrettet anvendelse af puljemidlerne. Der er allerede sket en vis målretning af PUF-midlerne; i det omfang det har været muligt inden for puljens rammer, er der foretaget målretning til gavn for de særligt udsatte. Grupper, der har fået høj prioritet for støtteåret 1993, er sindslidende, hjemløse og misbrugere, prostituerede, gadebørn og udsatte minoritetsgrupper.

Endvidere har vi psykiatripuljen på 15 mio. kr. til forbedring af ikkeindlagte psykiatriske patienters forhold i forbindelse med bolig, beskæftigelse og fritid. Bevillingen, der kom på finansloven i 1991, har vist sig at være et vigtigt led i udviklingen af den lokale støtteindsats for sindslidende. I løbet af bevillingens første år er 18 projekter kommet i gang, projekter, der hver har deres særlige betydning for sindslidende og for den igangværende udvikling af socialpsykiatrien, og som for manges vedkom-